

Ert datum:
2023-03-23

Datum:
2023-04-28

Er ref:
KN2023/02708

Diarienummer:
UHM-2023-0046

Regeringskansliet
Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Förslag till förordning om netto- nollindustrin – NetZero Industry Act

Inledning

Upphandlingsmyndigheten yttrar sig utifrån uppdraget att utveckla och stödja den upphandling som genomförs av upphandlande myndigheter och enheter samt att stödja de leverantörer som deltar i sådan upphandling.

Upphandlingsmyndighetens uppdrag är att verka för rättssäkra, effektiva och hållbara upphandlingar till nytta för medborgarna och näringslivets utveckling. Myndigheten begränsar därför sitt yttrande till det avsnitt av förordningen som har anknytning upphandlingsområdet; artikel 19 om hur hållbarhet och resiliens ska hanteras i upphandlingsprocesser.

Förordningens förslag

Upphandlingsmyndigheten välkomnar att kommissionen vidtar åtgärder som stimulerar hållbara investeringar och accelererar omställningen till ett hållbart samhälle. Upphandlingsmyndigheten noterar också att kommissionen ser offentlig upphandling som ett viktigt verktyg för en hållbar och resilient omställning. Förslaget vittnar även om att det finns möjlighet att uppnå synergier mellan hållbarhetssträvan och ambitionen att stärka samhällets krisberedskap, bland annat genom bättre insyn i och kontroll över kritiska försörjningskedjor.

Nedan beskrivs i mer detalj de synpunkter som Upphandlingsmyndigheten har kring förslagen.

Ert datum:
2023-03-23

Datum:
2023-04-28

Er ref:
KN2023/02708

Diarienummer:
UHM-2023-0046

Article 19 – Sustainability and resilience contribution in public procurement procedures

Förslaget bör ha ett helhetsperspektiv på hållbarhet

Upphandlingsmyndigheten håller med om att det är viktigt att det tas hänsyn till miljömässig hållbarhet vid upphandling av den teknik som förordningen omfattar, men noterar att förslaget i artikel 19 inte nämner social eller ekonomisk hållbarhet. Detta trots att det kan finnas sociala risker i värdekedjorna för den teknologi som förordningen omfattar. Ekonomiskt hållbar upphandling innebär en effektiv användning av skattemedel och en ekonomisk tillväxt som inte sker på bekostnad av människor eller miljö. Det är därför viktigt att även kriterier och villkor för social och ekonomisk hållbarhet används vid upphandling av netto-nollteknologi, när det är möjligt och lämpligt.

Förslaget bör inte begränsa upphandlande organisationers handlingsfrihet i upphandlingar

Enligt artikel 19.1 i förslaget ska upphandlande organisationer i sådana upphandlingar som omfattas av förordningen använda utvärderingsgrunden bästa förhållandet mellan pris och kvalitet (se bl.a. 19 kap. 1 § andra stycket LOU). Med andra ord utsluts användning av utvärderingsgrunden (lägsta) pris, kostnad eller upphandling till fast pris. Därtill ska hänsyn till hållbarhet och resiliens viktas till mellan 15 och 30 procent (artikel 19.3). Upphandlingsmyndigheten avstyrker denna del av förslaget.

Upphandlingsmyndigheten anser i stället att upphandlande organisationer själva, utifrån vad som upphandlas och de närmare omständigheterna i upphandlingen, ska vara fria att även fortsatt välja vilken utvärderingsgrund som ska användas för hållbar upphandling. Att begränsa de upphandlande organisationernas handlingsfrihet i detta avseende kan leda till mindre ändamålsenliga upphandlingar och möjligen även leda till oförutsedda konsekvenser som motverkar avsett syfte.

Att ta hänsyn till hållbarhet och uthållighet genom andra verktyg än vid utvärderingen av anbud kan många gånger vara mer ändamålsenligt för att säkerställa det resultat man önskar uppnå. Detta kan göras genom till exempel kvalificeringskrav, obligatoriska krav på kontrakt föremålet och särskilda kontrakt villkor. Detta framgår till exempel av artikel 58 i Europeiska kommissionens förslag till en ny förordning om ekodesign för hållbara produkter 2022/0095 (COD), som kan komma att omfatta liknande produkter som förordningen om netto-nollindustrin.

Den föreslagna skyldigheten innehåller en undantagsmöjlighet i artikel 19.4. Denna bestämmelse förutsätter enligt sin utformning att den upphandlande organisationen kan förutse vad som hade blivit följden av att genomföra upphandlingen med en utvärderingsgrund enligt huvudregeln vilket kan göra den svår att tillämpa i praktiken.

Ert datum:
2023-03-23

Datum:
2023-04-28

Er ref:
KN2023/02708

Diarienummer:
UHM-2023-0046

Generaldirektör Inger Ek har beslutat i detta ärende. Hållbarhetsspecialist Joakim Thornéus har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också hållbarhetschef Kristian Hemström, jurist Henrik Grönberg, och hållbarhetsspecialist Ellionor Triay Strömwall deltagit.

Inger Ek

Joakim Thornéus